

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 192

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, AUGUST 16TH, 1932

LETO XXXIV — VOL. XXXIV

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po ameriških naselbinah

"Strah" v Pewaukee, Wis. Nedeljski Milwaukee Journal je prinesel na prvi strani dolgo storijo o "strahu," ki baje vznemirja lastnike in prebivalce stare hiše ob Pewaukee jezeru, poznane pod imenom "Octagon House," ki je bila zidana še v dobi Civilne vojne. Poslopje je sedaj last Mr. in Mrs. Joe in Mary Zupet, ki sta sestra oziroma sva slov. odvetnika Mr. Alvin Glojeka. Kakor je povedala Mrs. Zupet poročevalcu "Journala" slišijo prebivalci hiše vsako noč točno 10 minut pred 11. uro težke korake, ki počasi in enakomerno cokljajo iz zgornjega nadstropja navzdol po stopnicah do vrat, ki vodijo na vrt, in pred katerimi "strah" vedno postoji ter jih potem zaloputne za seboj. Usodne stopinje se čujejo vsak večer točno ob isti uri in so jih čuli že vsi. "Strah" pa očitno dobi "mrzle noge," kadar se v hiši nahaja večja družba. Tako je v soboto zvečer zaman pričakovala družba prijateljev usodne ure in "strahu." Ni ga bilo. Imel pa je ta strah za posledico, da so začeli nekoliko natančneje preiskavati stero poslopje, kakor poroča Mr. Glojek, in odkrili v tleh pod sedanjo garažo tri velike, doslej neznane sobe, ki so bile zazidane. Govori se tudi, da je v hiši zakopan zaklad, katerega baje straži skrivnostni nečni obiskovalec. "Journal" je prinesel tudi sliko starega, veličastnega, v osmerokotno zidanega poslopja, katerega notranjost sta Mr. in Mrs. Zupet preuredila in opremila z vsemi modernimi pripomočki in udobnostmi. Mr. Zupet pravi, da ne verjame v strahove, a na vprašanje reporterja, če je tudi on kdaj slišal te zagotene stopinje, ni hotel odgovoriti. Zadevo s "strahom" preiskujejo zdaj naprej, dokler ga ne dobe v pest ter ga primejo za ušesa.

Te dni je otvoril v Chicagi svoj odvetniški urad Mr. Frank R. Drašler, ki je študiral pravo v Ljubljani, Dunaju in v Ameriki. Rojen je bil v Ameriki, toda je perfektno zmožen slovenskega in angleškega jezika.

V Calumetu, Michigan, bo ta mesec praznovalo 50 letnico obstanka najstarejše slovenske podporno društvo — društvo sv. Jožefa, pripadajoče Slovensko-Hrvatski Zvezi.

Slovenska naselbina v West Allis, Wisconsin, je dobila svojega prvega slovenskega zdravnika v osebi dr. Martina C. Malenšek, ki je bil vzgojen istotam. Stariši dr. Malenška so prišli iz okolice Novega mesta, in so se najprej naselili v Ely, Minnesota, kjer je bil rojen Malenšek. Družina se je leta 1906 preselila v West Allis, kjer biva še danes. Oče je umrl leta 1925, živi pa še mati, rojena Skala, trije bratje in ena sestra. Bratje so Joe, ki je policijski uradnik v West Allis, John, ki se nahaja v Chicagi, in Matt, doma pri materi. Doktor Malenšek je star 28 let in govori lepo in rad slovenski jezik.

Na počitnicah

Mr. in Mrs. John Komin, 1006 E. 76th St., Mici Komin in Mrs. Koprivec, 1007 E. 76th St. so se podali na počitnice v Forest City, Penna.

* Novi romunski vodja vlade je Vaida-Voevod.

* Angleški prestolonaslednik se je podal na daljše potovanje.

Štrajk farmarjev se širi. Farmarji na straži s piketi. Prazna tržišča

Des Moines, Iowa, 15. avgusta. Farmarji v tej državi so pred enim tednom zaštrajkali in izjavili, da ne bodo pošiljali več blaga na trg, dokler vlada tako nizke cene za farmerske pridelke. Štrajk farmarjev se deloma že občuti. V mesto Sioux City, kjer je velika farmerska tržnica, je dospelo včeraj samo 3,500 glav živine, dočim je prišlo tja pretekli teden 6,500, in na isti dan pred enim letom 8,300. Stopinje farmarjev čaka ob glavnih cestah, da prepreči dohod trkov s poljskimi pridelki v mesto. Oblasti se boje, da pride do nemirov, kajti farmarji grozijo, da poslujejo kot posebni deputiji šerifa. Govorilo se je že o sklicanju narodne garde in o obsedenem stanju. In poroča se, da so dobili veselje do štrajka tudi farmarji v North Dakoti, Minnesoti in Illinoisu. Farmarji mislijo vzdržati najmanj 30 dni. Do nasilja doslej še ni prišlo.

Prohibicija mora biti

Washington, 15. avgusta. Naj govori predsednik Hoover glede prohibicije kar hoče, generalni zvezni pravdnik Mitchell je pa mnenja, da se prohibicija mora spoštovati, dokler se nahaja še v postavnih knjigah. Mitchell je izjavil, da dobiva njegov urad tisoče pism, v katerih izjavljajo ljudje, da se prohibicija ne bo več spoštovala, ker sta obe politični stranki se izrekli proti njej. Te dni je Mitchell naslovil dolgo okrožnico na vse zvezne pravdnike, prohibicijske agente in maršale Zedinjenih držav, da gledajo, da se prohibicija spoštuje, kot se je doslej, in da se mora strogo kaznovati vsak prestopnik prohibicije.

Walker resignira?

Philadelphia, 15. avgusta. Tukašnji časopis "Record" trdi, da je dognal iz najboljših virov, da bo newyorški župan Walker se odpovedal svojemu uradu v teku nekaj dni, predno bo governor Roosevelt se odločil glede njega. Župan bo resigniral z izgovorom, da po obstoječih postavah mu ni mogoče dobiti poštene tožbe in zagovora. Zastopnik Walkerja, odvetnik Curtin, je pa izjavil, da to ni resnica.

Naši Amerikanci se vračajo

Z obiska v stari domovini sta se vrnila Mr. Anton Baraga in Mr. Anton Tomažič. Mr. Baraga je obiskal svoje v Grahovem pri Cerknici in tamošnji okolici. Mr. Tomažič pa v Ilirski Bistrici. Oba se pohvalita, da je v domovini jako prijetno in sta se težko ločila od rojstne zemlje. Seve, pili ga niso nič, kje?!

Vest iz domovine

V Malih Dolah na Dolenjskem je preminul posestnik Anton Goddec, po domače Šverkarjev, v starosti 83 let. Tam zapušča ženo, dva sina in dve hčeri in brata Josepha, v Ameriki pa dve hčeri, Fannie, omoženo Kinkof in Rosie, omoženo Gombač. Bodi ranjkemu rahla domača zemlja!

Pobožni ljudje

Vodstva katoliških cerkev v Clevelandu poročajo, da je bilo včeraj, na dan Velikega Šmarna, pri raznih službah božjih nad 100,000 ljudi navzočih.

V sportu je stric Sam vedno prvi



Vprašanje, če je saloon tudi privatno stanovanje

Washington, 15. avgusta. Predsednik Hoover je v svojem sprejemnem govoru omenil, da je za odpravo prohibicije, toda je odločno proti saloonom, proti gostilnam. S tem je hotel povedati, da je sicer za pijačo, toda kuha naj se na domovih, kot doslej, prodaja naj se na domovih, skratka privatne hiše in stanovanja naj se spremenijo v saloone.

Odlični in učeni odvetniki v Zedinjenih državah so se sedaj oprijeli vprašanja, da doženejo, kaj je pravzaprav "saloon," ali neka domača krčma, gostilna. In vsakdo ima pri tem drugačno mnenje. Vse v Ameriki je za pijačo, vse bi rado pilo in tudi pijače, toda kje bi pili, o tem se ne morejo zediniti. Pojavile so se ženske, ki so odločno proti temu, da bi "dedci" doma pili, ker je to nesposobno za otroke. So pa tudi ženske prišle na dan, ki zagovarjajo idejo, da mora "dedec" biti doma in dihati pijačo, ker v saloone ga prav gotovo ne pusti.

Toda kaj je "saloon," kaj pomeni ta beseda? O tem si belijo glave danes najbolj znameniti odvetniki v Ameriki, ki se razumejo na ustavo. Ali je "saloon" prostor, kjer se toči bodisi kakoršnakoli pijača? Ali je to prostor, kjer se toči le žganje in pivo, ali je to domača sprejemna soba, kuhinja ali obednica, kjer se zbirajo možakarji, pa tudi ženske in uživajo pijačo, suho ali mokro? Kaj je torej saloon?

Povprečni Amerikanec si predstavlja saloon kot prostor, v katerem se nahaja dolga točilna miza, spredaj s podstavkom za noge, kadar se tresejo, z ogromnim ogledalom, da se ljudje v njem gledajo, kadar so vsk, s prostim prigrizkom, s slikami napol golih žensk po ste-

nah, s strežniki v belih predpasnikih, itd., itd. To je ameriški saloon.

Toda če se v takem prostoru ne sme prodajati pijača, kaj pa z modernimi spikizami, butlegarnisami, prostori, kjer se dobiva v časih prohibicije, javno in skrito, vsakovrstna pijača? Kaj pa hoteli, apartment hiše, pa tudi priprosto stanovanje delavca, kjer se ob vsakem času dobi požirek, tak ali tak. Ali so to salooni?

Učeni ameriški odvetniki, trdijo, da je "saloon" prostor, kjer se prodaja opojna pijača. Zopet drugi odvetniki so mnenja, da je saloon sploh vsak prostor, kjer se ne prodaja samo pijača, pač pa se tudi pijača dobi zastoj. Saj so tudi v saloonih iz prohibicijske dobe krčmarji radi "tretali" svoje goste. In ako je saloon prostor, kjer se dobi, uživa in prodaja ali podarja opojna pijača, je torej saloon vsaka hiša, vsako stanovanje, vsak prostor, kjer si žejni potolaži ježo. In če je Hoover proti saloonom, je torej proti vsakemu prostoru, kjer bi se postavil saloon, dobila pijača.

Hooverja so vprašali, da jim razloži, kaj misli z besedo "saloon." Pa je zamahnil z roko in rekel: "Amerika ima dovolj bistrih državljanov, ki bodo rešili to vprašanje." Toda noben "bister državljan" se ni še pojavil doslej, ki bi rešil to vprašanje, dočim se splošno trdi, da ne bo več par mesecev, ko bo dobro pivo in vino dovoljeno. Kaj potem? Postava bo narejena, da se pijača ne sme prodajati v saloonih. In saloon je prostor, kjer se prodaja opojna pijača? Kje ga bodo Amerikanci prodajali, v zraku, pod zemljo, na prostem, v gozdovih ali kaj? Sloviti clevelandski odvetniki so

včeraj označili ime "saloon" sledeče:

Homer H. McKeehan: Ime saloon predstavlja prostor, kamor zaide mož in se ustavi, dokler hoče, pije kolikor hoče in odide kadar hoče. To je ustavni izraz za te vrste prostorov.

Newton D. Baker: "Po mojem mnenju je to prostor, kjer se prodaja opojna pijača, ki se mora spiti na mestu, in kjer se absolutno ne prodaja noben živež."

Harvey S. Yooder: "Saloon je sprejemna soba ali parlor. Beseda prihaja iz Anglije. V Ameriki razumemo pod besedo "saloon" prostor, kjer se ga clovek lahko "nažehta," in sicer postavnim potom. Toda pri tem jet "trubel." Spikizi je tudi saloon, toda dočim je saloon nekako pol-uraden, je spikizi izven reda. Kaj je saloon, naj odločijo oni, ki so za povratek opojne pijače. Mi suhači bomo podpirali Hooverja, ker je najboljši kandidat."

Frank Gentsch: "V ameriški ustavi ni nobene besede o saloonu. Torej ni prepovedan in narod ga lahko upelje. Kar se tiče Hooverja in njegovih švaloonov je vse skupaj švigašvagarija. Mokrim republikancem na vzhodu pravi, da bo odpravil prohibicijo, suhaškim pristašim pa slika gorje saloona, in tako misli, da bo spravil vse skupaj pod en klobuk. Hoover je spravil ime saloon v javnost, in Hoover naj reši to vprašanje."

In tako, dragi čitatelj, sedaj veš, kaj je saloon. Besedo ima sedaj Jaka.

Vabilo k skušnji

Igralci in igralkice igre "Mučenika smrt sv. Neže" so vabljeni, da pridejo k skušnji nočej večer ob 8. uri. Prosi se točnosti.

Duhoven Cox vodi armado brezposelnih na konvencijo tretje stranke

Pittsburgh, Pa., 15. avgusta. Širom Amerike znani katoliški duhoven, Rev. James R. Cox, ki je pred več meseci pripeljal 10,000 brezposelnih v glavno mesto, vodi danes drugo armado brezposelnih na konvencijo v St. Louis. To je armada modrosrajčnikov, kot jih imenujejo, in ki pripadajo "brezposelni-svoobodni" stranki, ki je imenovala Rev. Coxa za predsedniškega kandidata. Iz Pittsburgha se je odpeljalo 200 avtomoblov in truckov, na katerih se je nahajalo nekako 1500 mož, žen in otrok. Komunisti so izbrali odhod modrosrajčnikov za svojo reklamo, toda pohodniki so raztrgali plakate komunistov, kakor hitro so jih dobili v roke, na drobne kose. Kakih 500 nadeljnih avtomobilov se zbira v Pittsburghu, da odpelje za prvo karavano. V St. Louis nameravajo dospeti v torek, dočim bo konvencija otvorjena v sredo. Truki vozijo s seboj ležišča in živež. Nihče izmed te armade brezposelnih ne bo beračil po potu. Med brezposelnimi delavci je "Father Cox" silno priljubljen.

V cerkvi ustreljen

Cincinnati, Ohio, 15. avgusta. Mlad fant, 23 letni Wm. Tischbein, član znane bande izsiljevalcev, je bil danes ustreljen pred oltarjem neke katoliške kapele od pomožnega šerifa v trenutku, ko je čakal, da dobi \$200, za kar bi vrnil za \$2000.00 vredne ukradene cerkvene obleke. Iz Mount Vernon tehničnega zavoda za katoliške dečke je bilo ukradene obleke, plašče, alb, pregrinjale, paramentov in enakega, v vrednosti \$2000. Banditi so pisali pozneje zavodu, da mora poslati enega duhovna v gotovo kapelo, kjer naj izročijo \$200, da se vrne ukradeno blago. In zagrozili so, da zažgejo vse poslopje, če ne dobijo denarja. Toda namesto duhovna je poslal zavod šerifa Gau, ki je pozval roparja, da zlepa vrne ukradeno, toda Tischbein je napadel šerifa in slednji je potegnil revolver ter ustrelil fanta na mestu. Kot se poroča, je bil dotični fant sam gojenec omenjenega zavoda pred dvema letoma, in so ga iz zavoda morali odpustiti radi nepokorščine.

Nabrani davki

Do včeraj popoldne so davkoplačevalci plačali vsega skupaj \$25,345,565, in pričakuje se, da kar pride še po pošti in kar bodo danes še spravili skupaj, da bo skupna svota plačanih davkov znašala nekako \$26,000,000, ali 72 procentov. Ljudje so zaostali z nekako desetimi milijoni dolarjev.

Kopec je umrl

19 letni Stanley Kopec, 3496 E. 76th St. je podlegel poškodbam, katere je dobil, ko je bil obstreljen od policista. Policist Mead je dobil Kopec, ko je napadel neki zakonski par in ga izropal. Kopec je v družbi z nekim drugim banditom napadel Arthur Skoogha in njega mlado ženo, nakar sta oba bandita prizadljala silo mladi ženi. V tem je prišel policist Mead in začel streljati, potem ko je hotel Kopec tudi policista, ki je bil v civilni obleki, izropati. Tovariš Kopca je pobegnil.

Socialist Thomas ne veruje v zmago v 1932, ampak v 1936

New York, 15. avgusta. Na predvečer svojega pohoda po Zedinjenih državah, ko bo govoril v skoro sleherni državi Unije, naznanja Norman Thomas, socialistični kandidat za predsednika Zedinjenih držav, da letos socialisti ne bodo zmagali, toda je poln upanja, da prinese leto 1936 socialismu zmago v Ameriki. Leta 1928, ko je bil Thomas tudi kandidat, poleg Hooverja in Smitha, je dobil vsega skupaj 267,000 glasov ali niti pol procenta vseh oddanih glasov. Letos pa, ko kandidira Roosevelt in Hoover, pričakuje Thomas nekako 2,000,000 glasov ali nekako pet procentov vseh oddanih glasov. Toda Thomas se ne zmeni dosti za številke. Namigne z rameni in pravi, da 2,000,000 volivcev ga ne more izvoliti. Toda na ustnih mu krožijo energičen smeh in poln prepričanja in značaja govori o uspehih in napredku socialistične stranke. "Mi skušamo narediti socializem popularen v Ameriki," je rekel, "in to nam je bolj pri srcu kot pa Hoover in Roosevelt. In če bomo letos dobili par milijonov glasov, tedaj bomo imeli v letu 1936 ravno tako priliko izvoliti predsednika, kot jo imajo demokrati in republikanci." Norman Thomas je bil pred 14. leti presbiterijanski pastir, pa se je odpovedal poklicu in se podal na politično polje, na katerem se udejstvuje kot vodja socialistov.

Mi se pripravljamo

Komu ni še v spominu dan 13. februarja, 1932, ko je "Ameriška Domovina" priredila največjo predstavo v zgodovini slovenskega Clevelanda v S. N. Domu, in to v prid brezposelnim rojakom. Skoro \$1300.00 je prinesla dotična predstava za naša potrebne družine, in stotine družin je dobilo za več tednov potrebne hrane. "Ameriška Domovina" je tedaj pokrila vse stroške, da je toliko več bilo preostanka za one, ki so potrebni. Depresija pa, ki se nahaja med nami vsemi, ni še prenehala, pač pa je pričakovati, da bo zlasti letošnja zimo pritiskala huje, kot kdaj prej, in bo treba ponovno apelirati na usmiljena srca za pomoč. Mnogo jih je, ki še kaj imajo, ki delajo, mnogo jih je, ki nimajo ničesar, in tudi če začnejo danes delati, jih bo vzelo leto ali več, da samo dolgove poplačajo. Zato je "Ameriška Domovina" sklenila prirediti v zgodnji sezoni, 25. septembra, v Slovenskem Narodnem Domu mišeno predstavo z igro "Domovni," polno narodnega kmečkega značaja, šaljivk, resnosti in lepega petja. Ves dobiček te prireditve se bo ponovno obrnil v prid naših slovenskih potrebnih družin. Občinstvo opozarjamo na to sijajno predstavo, o kateri bomo od časa do časa več poročali.

Na obisku

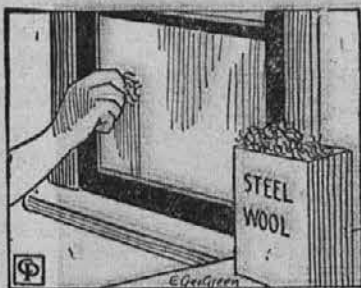
Iz Barbertona sta prišli včeraj na obisk v Cleveland družini Mr. in Mrs. Rataj in Mr. in Mrs. Divjak. Za Mrs. Rataj je bil včeraj pomemben dan, ker je poteklo ravno 27 let, kar je prizadljala silo mladi ženi. V tem je prišel policist Mead in začel streljati, potem ko je hotel Kopec tudi policista, ki je bil v civilni obleki, izropati. Tovariš Kopca je pobegnil.

ZAUPANJE

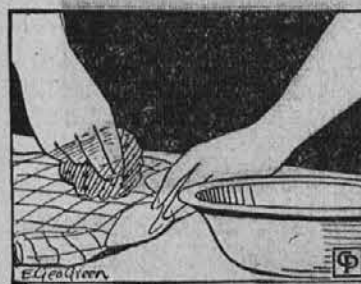
Za naše gospodinjke



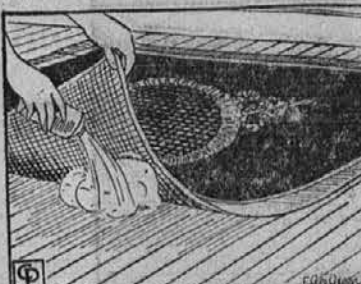
Staro gumasto cev od avtomobila odrežite, da bo dolga kakih 24 palcev. Napolnite jo z bato ali cunjami in zavežite na koncih. To bo za vaša kolena jako pripraven podkladek, kadar ribate po de, stopnice itd.



Če baravate hišo in se barva strdi na oknih, isto odstranite z jekleno volno (steel wool).



Madeže od jajca odstranite, ako jih drgnete z gobo, katero ste namočili v mrzli ali mlačni vodi.



Vsaka dva tedna mora potresti pod preprogami prašek proti moljem, sicer se molji zareže v preprogo. To napravite na ta način, da privzdignete vogal preproge in potresete prašek.



Pri vsaki jedi, naj bo še tako vroče vreme, daj na mizo kako vročo jed. Če drugega ne, vsaj kavo, mleko ali čaj.



Ako hočete, da bo vaš električni likalnik ohranil mnogo let bliscobno, ga zdrgnite s turško brisačo vselej, kadar ste gotovi z likanjem.



Madeže od tobaka spravite iz perila na ta način, da jih drgnete z milom in vodo in potem drgnete s kosom citrone.

Prijatelj mi je pripovedoval sledečo zgodbo iz življenja: Sedel sem pri pisalni mizi, ko zazvoni zvonec pri vratih. Mlad človek je stal pred vrati. Videti je bil poštenega obraza.

Kaj želi? Če ne bi hotel deti za vodovodno pipo v kuhinji mrežice, novo iznajdbo, ki jako očisti vodo.

Za trenutek premišljam. Čistilno mrežico? Kolikor se spominjam, voda v kuhinji teče brezhibno tudi brez mrežice. Toda mož je imel upadla lica in videl se mi je potreben. Najbrže ni hotel beračiti, pa si je hotel s tem služiti kruh. In, kakor rečeno, na obrazu sem mu bral poštenost in odkritosrčnost. Torej sem mu dovolil, da je šel v kuhinjo. Kmalu je bila mrežica pritrjena.

"Dobro! Koliko zahtevate?" "Šestdeset centov."

"Dobro."

Dam mu dvadolarski bankovec.

"Nimate manjšega denarja?"

"Obžalujem." Ne gre iskat v žep, kot bi morda storil kdo drugi, ampak kar naravnost pove, da nima niti centa v žepu, da bi zmenjal bankovec.

Kaj je za storiti? "Pojdite v prvo nadstropje k stranki in jim recite, da jih jaz prosim, naj menjajo bankovec."

Mladi mož se nekaj obotavlja. "Torej vam pustim za ta čas svojo uro v zastavo..." pravi.

"Nikar ne delajte komedij!" se brani.

Toda vseeno mi ponudi uro. Toda jaz vztrajam pri svojem: "Ne, le obdržite jo, saj vam zapupam."

Mož odhiti doli po stopnicah. Zdelo se mi je, da je jemal po tri stopnice naenkrat. V par minutah je bil nazaj.

Da ni nikogar doma spodaj. No, kaj pa sedaj?

"Okrog ogle je pekarija," mu rečem. "Pojdite menjat tje."

Zopet mi ponudi uro v zastavo.

"Je ne bom vzel!" se brani.

"Samo toliko časa, da pridem nazaj," mi ponuja.

"Smešno! Saj boste kmalu nazaj."

"Ampak današnji svet..." skuša oporekati.

"Ali ste vi taki?"

"Ne, to ne!" se nasmeje in odhiti doli po stopnicah.

"Za vraga, ne hitite vendar tako!" zakličem za njim.

Ampak potem ga res ni bilo kmalu nazaj. Preteče četrt ure, pol ure, ena ura in dve uri. Neverjetno zmajujem z glavo.

Zvečer se. Nič. Zdi se mi nepojmljivo, kar sem doživel. Ti stih par desetletij? Ne, gotovo ne. Zaupanje, ki sem ga imel v tega človeka že na prvi pogled! Prevaril me je v mojem zaupanju. No, zopet eden, da človek res nikomur ne bo več zaupal.

Tretji dan pride k meni mlada, lepa deklica, zelo svetlih las.

Če sem jaz tisti, ki sem pred dnevi kupil mrežico za vodo?

Da, jaz sem.

"Potem je dobro. Moj brat je namreč pozabil ime in hišo."

"Vaš brat? Kako to?"

"Poslal ste ga menjat denar, ne? Okrog vogala menda."

"Seveda, samo okrog vogala."

"Priletel je pri tem pod nek avtomobil—kaj ne veste?"

Streslo me je.

"Kaj ne pravite! Ničesar nisem čul o nesreči. Toda menda ni nevarno?"

"Odnegli so ga nezvestnega," nadaljuje deklica. Vidim, kako se ji tresejo ustnice.

"In kako je ž njim sedaj?"

"Hvala, menda ne bo nevarno. Pretresel si je možgane, pravijo zdravniki. Pred eno

uro se je zavedel." "Šele pred eno uro?" se začudim.

"Da, pred eno uro."

"Pa menda si ni napravil skrbni radi..."

"Prvo je bilo, ko je prišel k zavesti, da je povedal o tistem denarju."

"To mi je pa res žal, gospodična. To je bilo čisto nepotrebno v takem slučaju."

"To sem tudi jaz rekla, toda ni odnehal, da sem šla sem."

Dekle položi denar na mizo: "Tukaj je en dolar štirideset centov."

"Hvala lepa."

Pogovorila sva še to in ono in potem grem z dekletom. Govoriti moram zopet s tem mladim možem in sicer takoj. Zmotil sem se, ko sem dvomil o njegovi poštenosti. Krivično sem ga sodil in sedaj ga bom prosil oprostčenja.

Ko prideva v bolnico, so mi povedali, da je ravnokar umrl.

Kopriva

Kje se ne manjka kopriv! Če je še kod kaj plevela, tam se gotovo šopiri kopriva prav na široko in visoko. Toda ne smemo je zaničevati, ker nam lahko mnogo koristi, če jo znamo uporabiti.

Kadar jo gremo nabirati, si oblečimo kake stare rokavice; če jih pa nimamo, pa roke ovijmo s cunj in strižimo liste, ki jih denimo potem v senco, da se malo posuše.

Iz kopriv skuhamo čaj, ki čisti želodec in čreva ter pomaga celo pri hudih želodčnih boleznih, če ga pijemo redno. Iz kopriv napravimo tudi zdravilno tinkturo, ki pomaga pri opeklinah, pri oslabelosti želodca in ki pospešuje rast las. Napravimo si jo takole: Koprive, ki smo jih nabrali, pustimo toliko časa v senci, da malo ovenejo. Potem jih zrežimo s peclji vred na krajše koščke ter jih stlačimo v steklenico s širokim vratom (kakršne rabimo za prezeviranje sadja). Koprive v steklenici polijemo z žganjem, ki ga mora biti toliko, da so z njim vse pokrite. Končno postavimo vs skupaj na sonce ali na peč ter večkrat stresamo, da se vsebina pomeša. Čez tri ali štiri tedne odcedimo in nato še precedimo, da je čista in tako dobimo zaželjeno tinkturo.

Če smo se opekli, namažimo opekline vsaki dve uri s to tinkturo, ali pa jo razredčimo z vodo, naredimo obkladke in jih polagamo na rano.

Za rast las je kopriva znana že dolgo časa. Z njo umivamo in drgnemo kožo na glavi in s tem pospešujemo rast las. Isto dosežemo, če koprivo skuhamo v kisu, razredčimo z vodo in z dobljeno tekočino umivamo glavo.

V kuhinji uporabljamo koprivo kakor zelenjad, na razne načine. Pa ne samo človeku, tudi živalim koristi kopriva. Dobro stori perutnini, na primer.

PES REŠIL PASTIRJA

V bližini Bistričke na češkem je napadel pastirja medved. Medved je sicer napadel najprej ovco in jo hotel odnesti. Pastir, ki je bil že v letih, pa je napadel medveda in psi ovcari so mu pomagali. Pastir je udaril s svojo palico medveda večkrat po gobcu. Psi pa so se zagrizli medvedu v noge. Radi tega se je medved razjezil, pustil ovco in se otrsela psov. Pri tem je razparal enemu od psov trebuh, druga pa je vrgel s tako silo od sebe, da je odletel več metrov proč v grmovje. Takoj nato pa je navalil medved na pastirja in ga pobil z nekaj udarci na tla. Ubogemu pastirju bi najbrž slaba predla, da se ni ponovno zakadil v medveda pes, ki je pritekel nepoškodovan iz grmovja. Pes je tako divjal, da se ga je medved ustrašil in zbežal nazaj v gozd.

DR. FR. DETELA:

HUDI ČASI

"Proč žensko!" je ukazal komisar, Gregorič pa je razljučen zgrabil veliki nož, ki je ležal na mizi in skočil proti njemu. A na poti mu je bila žena, tako da je o pravem času odskočil komisar; vojaka pa sta se vrgla na razjarjenega moža, ga podrla na tla in ga vklenila. Enega vojaka je pustil Apert pri vklepenju za stražo, z drugim je šel pod streho, kjer je ležalo več praznih zabojev. Ni bilo treba dolgo iskati; teža je izdala skrivališče dveh dragocenih pušk med dvojnim dnom.

"Prokleti Birk!" je mrmral Gregorič, ko je zagledal orožje; žena pa se je vrgla na kolena in vila roke in prosila Aperta, naj se usmili moža.

"Pokoncu! Kaj klečiš pred vragom!" se je srdil mož in pokimal še enkrat s posiljenim smehom detetu, ki je iztegovalo iz postelje ročice proti njemu.

Naložili so mu na rame zasačeni puški in ga gnali iz hiše; jokaje ga je spremljala žena do ječe, kjer so jo odpodili. Strme so gledali meščani žalostni izprevid in ugibali, kaj to pomeni. Marsikatera pest se je stisnila; a storiti si ni upal nihče nič.

Pač, nekaj se je storilo. Razburjenost je prisilila župana, da je sklical mestni zbor, da se kaj ukrene. A dolgo se niso mogli zediniti gospodje. En svetovalec, strojar po obrtu kakor Gregorič, je menil, da se sploh ne da nič storiti; zakaj Gregorič ni brez krivde, orožje se je našlo pri njem. A če se strojar ni mnogo brigal za tovariša, brigal se je svetovalec krčmar, ki je predlagal ostro pritožbo ne samo zaradi postopanja proti Gregoriču, ampak tudi zaradi več drugih kvarnih naradb in novotarj, izmed katerih se mu je zdela najkvarnejša, najpogubnejša ta, da se morajo gostilne zapirati že ob devetih zvečer, pri čemer trpi ne le obrt, ampak tudi najtrdnější del vsega meščanstva, zakonski možje; ker namreč ti doma večerjajo, ne morejo skoraj dohajati pred deveto uro v gostilno, in tako se jim krati pošteno in potrebno razvedrilo. Predlog, podprt s takimi razlogi, je prodiril in izvolilo se je poslanstvo, ki pojde do okrožnega glavarstva, in če treba, še v Ljubljano, da se pritoži o položaju.

VI.

Prešlo je nekaj dni, in Apert in Birk sta bila najboljša prijatelja. Ponosno sta hodila po mestu, ki je bilo postalo tako tiho in mirno.

"Gospod Lavallee," je dejal Apert, "ne pozna ljudi nič. Naj bi bila obveljala njegova politika, imeli bi upor na vseh straneh; in sedaj — povsod vzoren red. Za ideje prostosti, enakosti, nimajo ti ljudje zmisla. Če si prijazen ž njimi, če jim strežeš, postanejo objestni in te zaničujejo; če jim pokažeš zob, se ti pokore." Birk je pritrdil, a vprašal ga zaupno, če meni, da bo francosko gospostvo trajno. Komisar je odkimal in začel naštevati razloge, zakaj se Kranjska ne more trajno združiti s Francosko, zakaj mora prej ali slej zopet pripasti avstrijski državi.

"A kaj potem?" je vprašal zvedavo Birk in mu pogledal v oči.

"Ker sedaj tako razsajam, mislite?" je odgovoril komisar in izpopolnil Birkovo vprašanje. — "Tega me ni strah," je dejal čez nekaj časa smehljaje se in mahnil s palico po zraku. "In tudi Vi, ne bojte se! Jaz imam takih prijateljev, da nama ne izpade, naj se obrne stvar tako ali tako. A propos, če utegnete, pojdite jutri po kosilu proti Mirni peči; dnevi so lepi, pot snažna, in konja Vam posodim jaz."

Druga dne je bila nedelja, in zgodilo se je nekaj znamenitega. Prišlo je poročilo, da se je sklenil na Dunaju mir med avstrijskim in francoskim cesarjem in da se je kranjska dežela odstopila francoskemu cesarstvu. S slovesnimi obrazi so tekal uradniki po mestu in zaupno pripovedovali, da se posvetuje okrožni glavar s francoskim tajnikom o važnih stvareh. In nista se zama n posvetovala; sklenila sta, da se v proslavo "veselega dogodka" prekliče vse izjeme naredb. Kmalu so se začela nabijati po oglih poročila o sklenjenem miru in hkrati prekliči ostrih naredb, ki so se bile po odhodu generala Zuchija uvedle.

Ko pa se je bil v kapitelski cerkvi prebral s prižnice pred veliko mašo evangelij, je prišel na vrsto pastirski list, v katerem je škof Kavič, opiraje se na evangelij: "Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega," opominjal vernike, naj se pokore novemu cesarju in ne upirajo novemu oblastvu. Bridke so bile te besede, ki so uničevale mnogo tihih želja in nad, a hkrati tolažilne in mirilne za vznemirjene vesti. Glo-

boko so se vtisnile v srca poslušalcev.

V glasnih gručah so postajali po maši ljudje in se razgovarjali o važnem dogodku. Marsikdo je odkimal z glavo in zmignil z rameni, ko se je govorilo o novem položaju; večina ni vedela, ali je vesela ali žalostna. Meščanstvu je napravilo največ radosti razveljavljenje izjemnih naredb. Veselje je bilo sicer še nekako oprezno in boječe in nezaupno; a trobojnemu blagu je cena vendar poskočila, ker je hitelo toliko hiš z razobešanjem francoske trobojnice. V mestni hiši pa se je zbiralo poslanstvo, namenjeno, da se zahvali in pokloni okrožnemu glavarstvu.

Popoldne sta jezдила Apert in Birk čez kapitelski grič proti Bršlinu. Lahna meglica se je prijemala pisane goščave ob potu. Vse je bilo tiho. Sedaj pa sedaj se je pripodilo par glasnih vran, sedlo na zemljo in odletelo. Jezdeca sta molčala. Apert je bil slabe volje, ker mu rahlo postopanje političnega oblastva ni bilo všeč.

"Zmagovati znajo ti Francozi," je dejal naposled, "vladati ne znajo. Ljudske čudi ne poznajo nič, in ta jih bo iznenadila."

Birk je menil, da se je stališče sedaj pač izpremenilo, ugodno za Francoze.

"Na videz," je zmignil Apert z rameni. "Nove hiše se same podirajo, stare je treba razstreljati. Da so moji nazori pravi, to boste danes videli."

(Dalje prihodnjič.)

MALI OGLASI

Čedno stanovanje

jako udobno, se po nizki ceni takoj da v najem. Vprašajte na 1009 E. 74th St. (194)

V najem

se da stanovanje, pet sob, kopališče, furnez, garaža. Samo \$17 na mesec. Vprašajte na 9801 Prince Ave. (193)

Farma naprodaj

Naprodaj je lepa slovenska farma, na Dock Road, Madison, Ohio. Dobro obdelana, čedna hiša, v hiši plin in elektrika, ob tlakani cesti. Najboljša zemlja 41 akrov, 12 akrov lepega grozdja, dva konja, krava, prešiči, kokoši. Proda se za gotov denar poceni. Pišite tudi iz drugih krajev na Anton Košiček, Dock Road, Madison, Ohio. (193)

Pristopajte k domači organizaciji, k S. D. Z.

ZAHVALA

V ponedeljek sem se vrnil iz počitnic, katere sem preživel na prijaznih farmah v Geneva, Ohio. Tem potom čutim, da je moja dolžnost, da se zlasti zahvalim Mr. John Pintarju za vso postrežbo, katero mi je dajal za časa mojega bivanja na farmah. Lahko rečem, da se danes počutim za 99 odstotkov boljšega in zmožnega za dela, zlasti ko se spominjam, kako smo kopali štirino in nam je pri tem igral radio, da je šlo delo toliko bolj hitro od rok.

Prav hvaležen sem vsem, s katerimi sem prišel skupaj tekom bivanja na prijaznih farmah, za vso prijaznost vsakomur in vsem skupaj, in bom še dolgo mislil na lepe dni med prijaznimi slovenskimi farmerji v Geneva, Ohio. V resnici človek ne more imeti boljših počitnic, boljšega kraja in boljše postrežbe kot pa jo dobite v zdravih krajih naših slovenskih farmerjev v Genevi. Še enkrat vsem skupaj iskrena hvala.

Ostajam vam hvaležni

JAMES SLAPNIK.

V najem

se da stanovanje, štiri sobe, zgorej, na 1238 E. 71st St. Kopališče, pralnica, velika klet in podstrešje. Garaža na razpolago. Jako zmerna cena. Vprašajte na 6211 Carl Ave. (Aug. 16. 18. 20.)

Stanovanje

se da v najem, 5 sob in kopališče, zgorej. Vse nanovo dekorirano. Rent samo \$22.00 na mesec. Vprašajte na 1167 E. 74th St. (197)

DOBER PREMOG!

Točna postrežba!

The Hill Coal Co.
1261 MARQUETTE RD.
Stari Climpermanovi prostori
Henderson 5798

FRANK ARKO, zastopnik

SLOVENSKA BRIVNICA Z DOBRO POSTREŽBO
F. A. GREDEC
6124 ST. CLAIR AVE.

BRUSS RADIO SERVICE

6026 ST. CLAIR AVENUE
ENDicott 4324

Strokovnaška popravila na vseh vrstah radio aparatov. Zmerne cene za zagotovljeno delo. Odprto od 9. zjutraj do 8. zvečer.

HYVIS
MOTOR OIL

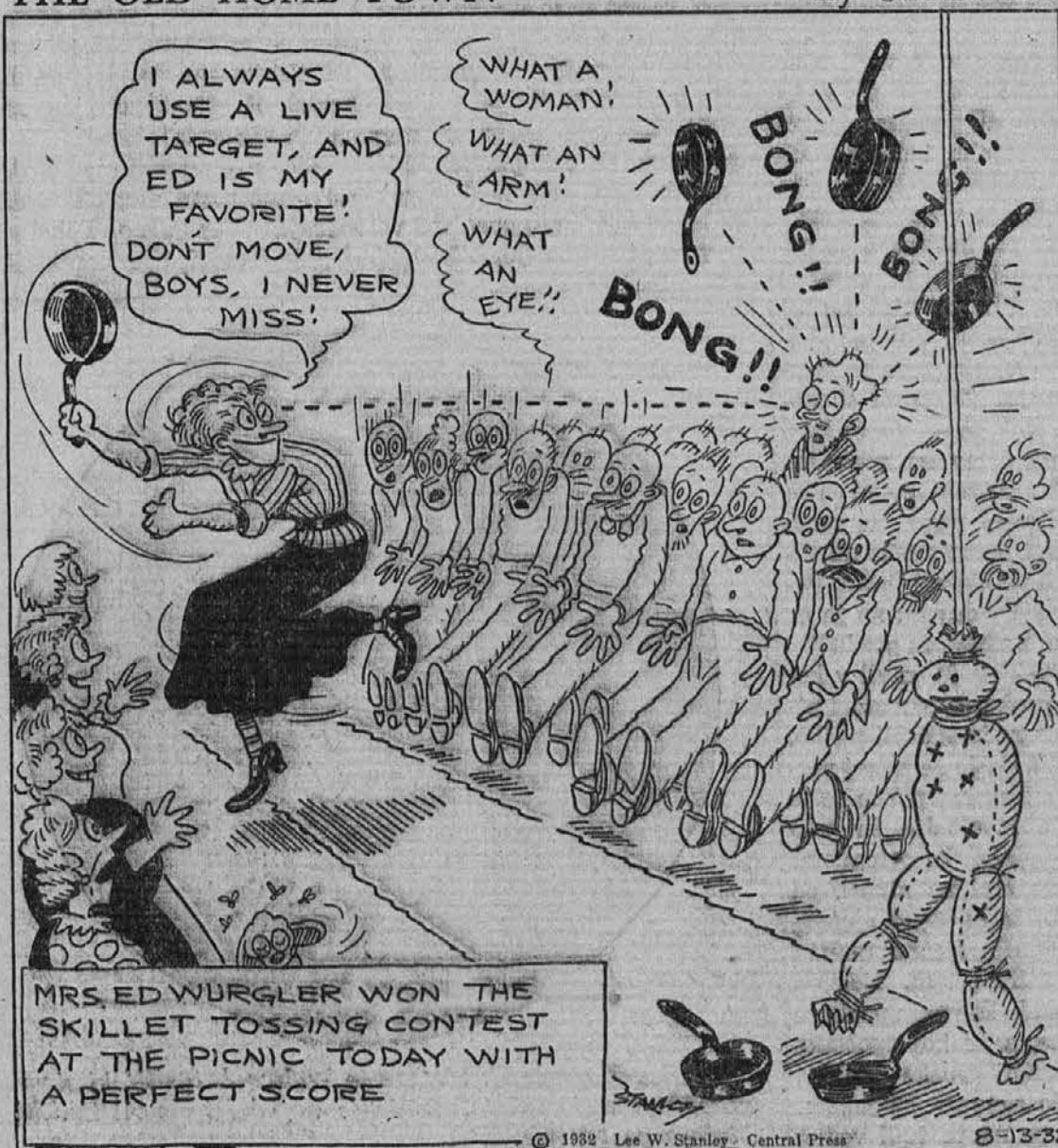
PERRY'S SERVICE STATION

6619 St. Clair Ave.

THE OLD HOME TOWN

Registered U. S. Patent Office

By STANLEY



© 1932 Lee W. Stanley - Central Press

8-13-32

ARNOLD ZWEIG:

Slučaj narednika Griše

Za "Ameriško Domovino" predstavil M. U.

"Dež? O, tako kmalu ne bo deževalo, na to lahko stavim. Saj tudi veter večer za večerom, da bi človek mislil, da bo strehe odneslo — da ne moreš mirno spati. Zjutraj pa je nebo tako, kakor materini nedeljski prt, lju-bi dečko!"

Griša je prijel z golo roko košček žrjavice ter ga vtaknil v pipo in pričel vleči. Aljoša je stal tik njega in se nervozno smehljal. Čim je obmolnil, se ni čulo drugega, nego prasketanje ognja, ker pogovor se je sukal okoli kočljive točke: želje po domu. Vsi ti možje, že leta odrezani od svojih navad in prijateljev in ne več mladi, so trpeli domotožja. V svojem srcu najbolj strasten pa je bil Griša in tako je prišlo, da je on storil to, kar so si želeli milijoni drugih mož. Namah so vsi pogledali proti nebu: rezki kriki so se začuli, napolnili ozračje. "Gosi," je vzkliknil eden med in pokazal z roko veliko belo zagvozdo, ki je letela baš tedaj visoko nad njihovimi glavami. Nato je izginila skupina gosi nad gozdom.

"Da, one lete proti domu," je zamrmral Leszinsky.

"Proti vzhodu," je pristavil Griša ruski. Gosi so izginile, a mir okoli ognja so prekinili glasovi, ki so prihajali: "Golaški topovi" so se prikazali na malih tračnicah, se ustavili pri skupini.

"Petnajst," je zavpil Leszinsky kakor navadno in ostali so vedeli, da je sedaj pričelce opoldanskega odmora. Vse roke so se stegnile proti kotlom. Vsi so zavžili svojo skromno kosilo stoji. In med ropotanjem plehnatih ali pa aluminijastih posod je dejal Aljoša Griši: "Ob osmih tedaj!" Griša ga je plosnil po ramenu: oba sta vedela, kaj to pomeni.

Tedaj je prišel korporal Printz in vpil: "Kaj je za kosilo? Kaj je na jedilnem listu?" "Fižol in slanina," je odvrnil kuhar. "Tako vas hranijo tu, da ne bo prostora za vas v mamičini postelji, ko se vrnete domov."

Drugo poglavje

Beg

Vihar in tulenje. Iz dimnikov so se dvigale iskre, pršele nad strehe taborišča, čigar črne barake so se odbijale od snežnobelega pogrinjala. Za vogali, prehodi, v zaklonih — tema, težka, neprodna tema. Le sem pa tja je izza zastrti oken silil v noč slab odsev luči. Nad malim taboriščem je tulil veter, pomladanski vihar, kakor pobesneli norec, žvižgal med bodočo žico, ki je bila kakih pet čevljev visoka in je obdajala barake, častniška stanovanja, kolibe in skladišča.

Pihajoč in spodtikajoč je korakala po ledu straža, ki se je imela tačas menjati. Mož je bil zavrt v velik, bel ovčji kožuh; puško je imel preko ramena, cev obrnjeno proti tlom. S teškimi podkovanimi čevlji je stopal po ledu, ki je pod njegovimi stopinjami škripal. Tako opotekajoč se je od časa do časa postal ter prisluškoval vetru, ki je rezal kakor z nožem v njegova lica. Zepustil je stražniško kolibo, v kateri je bilo vsaj nekoliko zavetja, da se sestane čimprej s tovarišem, ki ga ima ta čas zamenjati. "Hm," je premišljeval. "Saj je prava neumnost stražiti to taborišče. Nihče ne bo vanj vtihotapil ničesar. In v taki noči vendar ne bo odnesel iz njega nikdo niti toliko, kolikor je vreden hlebec vojaškega kruha — kaj šele svoje dragoceno telo. Prava norost bi bila, da bi kdo zbežal sedaj, ko bo vojske itak kmalu konec." In

takega prepričanja ni bil samo črnovojnik Heppke, pač pa vsa garnizija — seveda z izjemo taboriščnega narednika in drugih njemu enakih, ki bi mislili, da so na dopustu, ako ne bi odpravljali vsako malenkost tako, kakor ravna prostak s svojo me-zdo.

Heppke je postajal nestrpen in se čutil, kedaj bo prišel ta vrag, Kazmierzak, ki ga je imel zamenjati. Kljub temu pa se mu je zdel nemir, ki je napolnjeval ozračje, nekaj veličastnega. Kakor neutrudljiv hudournik je tulil veter preko gozda, zavijal in žvižgal, nakupičeval sneg, bičal — dokler ni kako deblo odnehalo njegovi sili ter se zvrnilo z glasnim hruščem. V tem nemiru ne bi bil nihče v stanu slišati hojo svojega druga. In tako je stopil iz teme Kazmierzak, črnovojnik, ter obstal pred svojim tovarišem. "Oho," je zagodrnjal Heppke, vesel, da pojde sedaj lahko na gorko. "Si vendar našel svoja stegna, kaj? Misliš sem, da so med kvartanjem otrpnile noge pod mizo?"

Črnovojnik Kazmierzak, kljub strogim poveljem s pipo v ustih, je prevzel od svojega tovariša puško. Heppke si je takoj slekel težki ovčji kožuh. Medtem ko se je oblačil, je pričel govoriti svojemu tovarišu, kar je mislil, ko je šel iz stražnice. "Le pogledj okna. Kak palec svetlobe vidiš iz vsakega. Da zapazi to narednik, se gotovo znajdeš v špekhamri. Karol," klical je Heppkeja pri njega krščanskem imenu, "stori bolje, da se pobri-ga, da bo popolna tema. Nesmisel, seveda: nesmisel, kakor je vsa vojska. Kakor da bi lahko bili zrakovlovi sredi Poljske! Ukaz pa je ukaz, dolžnost, rum pa rum — a vse skup je le dr... Skrbj, da bodo ta prokleta okna takoj docela zastrta, 'ga je sva-ril ponovno. 'Menda si spal na straži, kakor da ne bi vedel za Klappko in ukazno knjigo!' Klappka se je imenoval narednik. Narednik pa je bil srborit mčzak, s še posebno dobro lastnostjo, da se je za malenkosti razburjal do besnosti.

"Prijatelj," je dejal s čudnim glasom Heppke. "Ni to, kar me skrbi. Zelo čudne misli se mi porajajo, ko moram biti tu: ta prokleti veter, ki mi neprestano šumi okolo glave. Domov si želim: znorel bom, ako ne pridem kmalu domov."

Kazmierzak ni odgovoril. Ako je Karol mislil, da je to, kaka novica njemu ali pa kateremuko-li drugemu vojaku, tedaj naj zapre svoje možgane v kak vrč in naj jih razstavi v kakem muzeju. Heppke pa, kateremu je postalo čudno pri duši, je postal še bolj zaupen. "In to petje! Le čuj Ruse, ki baš sedaj pojejo! Pri-bitu gotovo je, Emil, da je tam-kaj revolucija. Zapomni si mo-je besede: mir bo — zopet bom doma v svoji delavnici, zopet že-na z menoj v postelji, zopet se bo otrok oprijemal noge pri mizi. Emil, obešali bomo puške na ve-je in brusili pete proti domu. Po-mlad se vrača v deželo: ali je ne vohaš, kako prihaja iz gozda?"

Kazmierzak se je zavl v kožuh, vrgel preko ramen stari pi-halnik, ki so ga imenovali puško, in pripomnil, da je že nekaj res-nice v tem. Tamkaj preko se je pripravljala revolucija in zato tudi Rusi pojejo. In o tem naj misli, ko bo stal na straži, od osme do desete in zopet zjutraj od dveh do štirih. Kazmierzak ni hotel več misliti o tem. Deloma je bil Poljak, kakor nam priča že njegovo ime, a že koj sploščka vojne so naučili pruske vojake, da ne smejo zaupati Poljakom. V sled tega so na te tudi vedno

pazili, kakor so tudi pazili Alza-čane. In čeravno mu je bil Hepp-ke prijatelj in tovariš, vendar ni hotel biti Kazmierzak preveč za-upljiv. Nu, le za družbo in pa tudi, ker je imel pred seboj dve uri straže ter se mu je zdelo tu-di le par minut klepetanja raz-vedrilo, je šel s Heppkejem do stražnice. In Heppke je kar pre-kipeval klepetavosti. "Kar si že-lim jaz, je, da bi bil že zopet do-ma kolar Heppke v Ebebrswal-du, da bi lahko hodil v mestni vrt ob nedeljah in si privoščil vrček dobrega piva, otroka bi po-slal na vrtalo. Ob moji strani bi sedela mati in se pogovarjala z Roberto. Nato bi igral maušelj z Robom in Vikom — o, Bog, saj leži Rob v bolnišnici za trebušnim legarjem. Nak, dečko, člo-vek ponori, ko tako hodi dve uri v temi in premišljuje — a niko-gar in ničesar, kar bi te potola-žilo!"

Medtem se je pripravil tudi Kazmierzak, da pove vsaj del svojega mnenja. Zdelo se mu je, da ni nič nevarnega, če pove svo-jemu prijatelju, da nikakor ne izgleda, da bi prišel mir tako hi-tro. Amerika je bil temen konj, Wilson ni še izigral vseh svojih trumfov, vojna s podmornicami bo stvar še zavlekla, tako da ne bo mir prav lahek.

Vendar, Heppke je bil preveč zagrižen v svoje lastne zaključke. "Emil," je dejal, ko sta že skoro bila pred vrati stražnice, "poj-dem in bom nekoliko spal. In san-jal bom, tovariš. Pomisli pri štiridesetih letih pa verujem v sanje. Ako pojde tako dalje, bom še ponorel, Emil!"

Kazmierzak pa ni bil navdu-šen za sanje, vsled česar je zago-drnjal: "Sanjaj, le sanjaj o pa-radižu, o krokarih in prepeli-cah, teletih in stenicah! Konečno pa bomo vendarle morebiti do-čekali mir. Vsaj na naši fronti. Ako bo pa samo na naši fronti, seveda ne bo bogvekaj. Vsi bi morali storiti kakor Rusi, puške k nogam in domov!"

To je prijalo Heppkeju, ker je bil tudi on že del časa istih mi-sli. Ozrl se je previdno in zaše-petal: "Mi bi morali prvi!" Pri teh besedah je odprl vrata straž-nice, iz katerih je vdaril gorak puh v mrzlo ozračje. Kazmier-zak je ostal sam.

"Zakaj ne zakričiš, kar šepetaš?" si je mislil. "Naj slišijo vsi: mi bi morali biti prvi. A se-veda, omahujemo. Medeninan-sta pokrivala naših naprejpok-stavljenih nas tišče za lasel!" Težko je stopal po zmrazem sne-gu, strmel v svoje škornje, a iz tretjega oddelka, kjer sta s to-varišem započela svoj pogovor, se je še vedno čulo rusko petje.

Kjer sta se združila tretji in četrti oddelek v ojemnem kotu, se je pomikala tačas v temi proti žični ograji temna podoba — senca, kateri so se strahu in raz-burjenja tresla kolena, senca, ki je bila tovarišem hvaležna za petje grožnje in obupa, petje ki je pregluševalo utrip njenega srca. Rusi so peli pesem, ki se je glasila skozi ječe med revolucijo leta 1905, ko so obsojene vo-zili v smrt, melodijo, tako pri-

prosto in tako očarljivo ritmično, kakršno je lahko ustvarilo samo globoko muzikalično in zasužnje-no ljudstvo, preko čigar srca je šel plug globoke tuge. Kljub te-mu, da je Griša lezel z največjo previdnostjo do prve žične ograi-de in medtem ko je s krepkim pritiskom rok rezal žico, kljub temu si ni mogel, da ne bi prislu-škoval odmevu besed pesmi svo-ljih tovarišev, besedam prisega, da ne bodo nikdar pozabili mr-tvih in vedno stali ob strani ži-vim. Čim so bile žice prerezane, so oba konca z žvenketom odsko-čila. Presledek, ki je bil v par sekundah dovolj velik, da je sko-zenj naprej lahko porinil svojo malo prtljago, a nato tudi svoje telo, je bil kaj dobro skrit v sen-ci barak. Sedaj se ne bi bil mo-gel vrniti več, zjutraj bodo vide-li, da je nekdo skušal zbežati. Premočen potu, tresoč se razbur-jenja, je skočil Griša do druge ograje za skladišči orodja. Tu se je globoko oddahnil. Sedaj je tudi petje tovarišev slučajno uti-hnilo, tako da je lahko čul stra-žine korake. Vedel je, kdo je na straži. Kakor vsi ljudje, ki lju-bijo kozarček, je bil tudi Kazmi-erzak z jetniki jako strog, a to še bolj, ker se je z njimi lahko v poljščini sporazumel. Kljub te-mu je bilo Griši žal trenutno, ker je pomislil, da bo moral ta mož odgovarjati najbrž za njegov po-beg. Griša pa je skušal pobegni-ti na vshodni strani taborišča, medtem, ko so vsi — štirje so zbežali v zadnjih devetih mese-ci — do sedaj si priborili pot na zahodni strani istega a to za-to, ker je kakih 25 vrst oddalje-no ležalo na tej strani mesteca, čigar prebivalstvo je bilo Nem-cem skrajno sovražno in je vsled-tega kaj rado beguncem nudilo pribežališča. Škarje so rezale ži-co. Vter je skrbel, da ne bi mo-gel šuma nihče čuti, kajti baš tu je pihal in tulil z neznansko silo. V ojemnem, mrzlem vetru so Gri-ši skoro prsti otrpnili.

In sedaj še preko prostora med obema skladiščema in zunanjo ograjo. Plohe isker iz dimnikov so se vsuvalje v temno noč, a v bližini je brnel dinamo male elek-trične centrale, ki je preskrbo-vala okolico z lučjo. Enkrat so že bili govorili, da bi postavili ogromne obločnice, ki naj bi raz-svetljevale taborišče ponoči. Po-sebno so o tem govorili prilikom zadnjega pobeza, vsled katerega je narednik Busch izgubil svoje udobno mesto. Vendar so se te-daj bali zrakovlovov, a ker je prišel medtem tudi ukaz, naj se štedi kar le mogoče s premogom, niso tega načrta nikdar izpeljali. Griša je mislil: "Ko bom jaz en-kret zunaj, nu, potem bodo mo-rebiti taborišče res razsvetlili. In tudi ubogi Aljoša bo morebiti prišel v zagato radi teh škarij. A konecno, gotovo se bo izmazal — če ga bodo sploh osumili." Čim je prišel tudi skozi zadnjo in glavno ograjo, se je globoko oddahnil, stisnil zobe in zamr-mral: "In sedaj: naprej!"

Vihar je žvižgal med žico. Čr-novojnik Kazmierzak je hodil ob ograji. "Vse mirno. Pekel pa bo z Amerikanci, 'je premišljeval.

Dobro je poznal Amerikance. Saj je bil sam tamkaj, delal za-nje, hranil dolarje, zato da jih je kakor norec prinesel domov leta 1912. Živel je na vzhodni strani mesta, baš med samimi Judi in služil dobro. Amerikan-ci zagrabijo in tišče, kadar se odločijo enkrat, da popadejo kakor bulldogi. Saj so postavili velike železnice, zgradili ogro-mne nebotičnike, prisilili Niaga-ro, da jim žene ogromne turbi-ne. Med takim premišljeva-njem, s tulečim vetrom okolo glave, je bilo kaj lahko, iti mimo par sežnjev prerezane žice, ne da bi opazil presledka v njej.

Nek mož pa je tekkel po prstih baš v žrelo vetru, proti gozdu. In kak šum je bil v vrhovih. Baš tak nemir, kakršen je bil v nje-govem srcu. In zgodilo se je, da se je kak voziček poljske železni-ce zdrl, se pričel pomikati, naj-prej počasi, a potem vedno hi-treje, hitreje po griču navzdol. Kolesa so žvenketala ob tračni-ce. Zmrznjeno železo je škripa-lo. Pa tudi če bi bila ušesa, ki bi rada slišale, kdo bi zamogel ču-ti kaj v tem strašnem tulenju?

Vojaški predpisi ukazujejo, da morajo biti naloženi železniški vczovi ponoči zastraženi. Pa kaj, ko ni nikogar nikjer? Gorka in razsvetljena železniška čuvajni-ca in če imaš še tovariše in do-volj tobaka, je kaj pripraven prostor, da primeš za karte. Še posebno, če si lahko skuhaš čaja in imaš še svojo porcijo močne-ga ruma. In če si povrh še pri-jatelj s kuharjem, nu, tudi slad-korja ti ne bo manjkalo.

Medtem pa je neka moška po-stava zlezla tiho na tovorni voz. V cevi podobnem presledku se je iztegnil, potem, ko je še prej pre-

vidno potegnil na mesto hlode, ki so imeli služiti kot streha in krit-je. Iztegnil se je v svojem skri-vališču, smejal se je gla-sno, tresel se smeha v svojem trugi podobnem zaklonu, med-tem ko je bila njegova srajca prepojena potu. Težko je bilo le-žati: le malo se je lahko pregi-

bal. Vendar se je sedaj lahko smejal: oči so se mu morale pri-vaditi temi, svetile so se, kakor oči panterja, ki je baš zbežal iz svoje kletke.

(Dalje prihodnjič)

Naročite se na dnevnik
Ameriško Domovino!



Natančna slika Mrs. Libby Reynolds, ki je obtožena umora svojega soproga, milijonarja Reynoldsa. Spodaj je njen soobtoženec, Albert Walker.



Sodniško poslopje v Winston-Salem, N. C., kjer bosta imela sedno obravnavo Mrs. Libby Reynolds in Albert Walker radi umora milijonarja Reynoldsa. Spodaj je sodnik, ki bo vodil obravnavo, zgoraj na levi drugi je Alfred Hodman, oče obtožene, Bennett Polikoff, njen zagovornik in na desni oba državna pravdnika.

PIKNIK



bo popolen uspeh, ako ga
oglašate v

"AMERIŠKI DOMOVINI"

Društva imajo izjemne cene na oglasih!



Miss Florence E. Watson in Walter J. Smith, ki sta se poročila zadnjo soboto. Ženin je najmlajši sin Al Smitha, bivšega gubernerja.